

Justitiekammarens betänkande

1984/85:23

om effektivare delgivning (prop. 1984/85:109 jämte motioner)

Propositionen

I proposition 1984/85:109 har regeringen (justitiedepartementet) föreslagit riksdagen att anta av lagrådet granskade förslag till

1. lag om ändring i delgivningslagen (1970:428),
2. lag om ändring i rättegångsbalken,
3. lag om ändring i lagen (1946:807) om handläggning av domstolsärenden,
4. lag om ändring i lagsökningslagen (1946:808),
5. lag om ändring i lagen (1984:660) om ändring i lagsökningslagen (1946:808),
6. lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971:291),
7. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100).

Rörande propositionens huvudsakliga innehåll hänvisar utskottet till vad som anförs i det följande under rubriken Utskottet på s. 17.

I samband med propositionen behandlar utskottet de med anledning av propositionen väckta motionerna 1984/85:2844 av Bertil Fiskesjö (c) och Kersti Johansson (c), 1984/85:2845 av Karin Ahrland (fp) och 1984/85:2846 av Per-Olof Strindberg (m). Motionsyrkandena redovisas på s. 17.

De vid propositionen fogade lagförslagen har följande lydelse.

1 Förslag till

Lag om ändring i delgivningslagen (1970: 428)

Härigenom föreskrivs i fråga om delgivningslagen (1970: 428)

dels att 3 och 19 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas fem nya paragrafer, 26–30 §§, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Myndighet ombesörjer delgivning genom att sända handlingen med posten eller överlämna den med bud eller på annat sätt till den sökte, varvid som bevis att denne har mottagit försändelsen begäres delgivningskvitto eller mottagningsbevis (ordinär delgivning).

Om det finns anledning antaga att delgivningskvitto eller mottagningsbevis ej kommer att lämnas eller ej kommer att erhållas i tid, får myndighet som regeringen bestämmer ombesörja att handlingen överlämnas till den sökta i särskild ordning genom postverkets försorg (särskild postdelgivning).

När det är lämpligt, får en myndighet delge kallelser, meddelanden och andra handlingar med enkelt innehåll genom att innehållet läses upp vid telefonsamtal med den sökta och handlingen därefter sänds till denne med posten (telefondelgivning). Sådan delgivning får inte avse stämningsansökningar eller andra handlingar, varigenom mål eller ärenden anhängiggörs.

Kan delgivning ej ske enligt första eller andra stycket, får delgivning ske genom stämningsman eller annan, vars intyg enligt 24 § första stycket utgör fullt bevis om delgivning (stämningsmannadelgivning).

Kan delgivning inte ske enligt första – tredje styckena, får delgivning ske genom stämningsman eller annan, vars intyg enligt 24 § första stycket utgör fullt bevis om delgivning (stämningsmannadelgivning).

I fall som avses i 15 och 16 §§ får delgivning ske genom kungörelse (kungörelsedelgivning).

19 §²

Delgivning har skett genom att den som sökes för delgivning själv har mottagit handlingen i huvudskrift eller styrkt avskrift eller styrkt kopia oavsett på vilket sätt den kommit honom till handa. Har den sökta kvitterat postförsändelse som hämtats av bud, skall den anses ha kommit honom till handa samma dag som den avhämtats på posten.

¹ Senaste lydelse 1978: 768.

² Senaste lydelse 1978: 768.

Nuvarande lydelse

Förekommer vid särskild postdelgivning eller stämmningsmannadelgivning att den som sökes för delgivning vägrar att taga emot handlingen, anses delgivning ändå ha skett.

Delgivning skall anses ha skett

enligt 6 § andra stycket genom att handlingen är tillgänglig och meddelandet delgivits,

enligt 12 eller 13 § genom att det blivit fullgjort som föreskrives där,

enligt 3 § tredje stycket, 12 eller 13 § genom att det blivit fullgjort som föreskrivs där,

enligt 15 § andra stycket sista punkten genom att handlingen lämnats i den söktes hemvist eller fästs på dörren till hans bostad,

enligt 17 § på tionde dagen efter beslutet om kungörelsedelgivning under förutsättning att det blivit fullgjort som föreskrives i paragrafens första stycke.

Föreslagen lydelse

26 §

En fastighetsägare, arrendator eller innehavare av bostadslägenhet är skyldig att på begäran av en stämmningsman eller annan som anges i 24 § första eller andra stycket uppge om den som söks för delgivning är bosatt på fastigheten eller i lägenheten eller annars disponerar utrymme där. Med fastighetsägare jämställs tomträttshavare.

27 §

En arbetsgivare skall på begäran av en stämmningsman eller annan som anges i 24 § första eller andra stycket uppge om den som söks för delgivning är anställd hos honom samt, om så är fallet, upplysa om den söktes arbetstider, arbetsplats och om andra förhållanden som rör anställningen och kan underlätta delgivningen.

28 §

Vad som sägs i 26 och 27 §§ gäller inte i fråga om den som står i sådant förhållande till den sökta som anges i 36 kap. 3 § rättegångsbalken.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 §

För att verkställa delgivning har stämningsman, åklagare, polisman, kronofogde och exekutiv tjänsteman vid kronofogdemyndighet rätt att få tillträde till enskilt område som inte utgör bostad.

Vägras annan än polisman tillträde som han enligt första stycket har rätt till, skall polismyndighet på begäran av honom lämna biträde. Polisman får, efter beslut av polismyndighet, själv bereda sig tillträde.

30 §

Den som uppsåtligen underlåter att lämna uppgifter enligt 27 § eller lämnar oriktiga uppgifter döms till böter, högst ettusen kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985.

2 Förslag till

Lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om rättegångsbalken
dels att 28 kap. 2, 4 och 5 §§ samt 33 kap. 1 § skall ha nedan angivna
lydelse,

dels att i 33 kap. skall införas tre nya paragrafer, 10 – 12 §§, av nedan
angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

28 kap.

2 §¹

För eftersökande av den som
skall gripas, anhållas eller häktas,
hämtas till förhör eller till instäl-
lelse vid rätten eller underkastas
kroppsvisitation eller kroppsbe-
siktning får husrannsakan *företas*
hos honom, så ock hos annan,
om synnerlig anledning förekom-
mer, att den sökte uppehåller sig
där.

För eftersökande av den som
skall gripas, anhållas eller häktas,
hämtas till förhör eller till instäl-
lelse vid rätten, *delges stämning i*
brottmål eller underkastas kropps-
visitation eller kroppsbesiktning får
husrannsakan *företas* hos honom,
så ock hos annan, om synnerlig an-
ledning förekommer, att den sökte
uppehåller sig där. *Husrannsakan*
för delgivning av stämning i brott-
mål får företas endast om det för
brottet är stadgat fängelse.

4 §

Förordnande om husrannsakan
meddelas av undersökningsle-
daren, åklagaren eller rätten. Kan
husrannsakan *antagas bli* av stor
omfattning eller medföra synnerlig
olägenhet för den, hos vilken åtgär-
den *företages*, bör, om ej fara är i
dröjsmål, åtgärden *icke vidtagas*
utan rättens förordnande.

Förordnande om husrannsakan
meddelas av undersökningsle-
daren, åklagaren eller rätten. *För-*
ordnande om husrannsakan för del-
givning av stämning i brottmål
skall alltid meddelas av rätten. Kan
i annat fall husrannsakan *antas bli*
av stor omfattning eller medföra
synnerlig olägenhet för den hos vil-
ken åtgärden *företas*, bör, om ej
fara är i dröjsmål, åtgärden *inte vid-*
tas utan rättens förordnande.

Fråga om husrannsakan *må* av
rätten *upptagas* på yrkande av un-
dersökningsledaren eller åklagaren.
Efter åtalet *äge* rätten även på yr-
kande av målsägande *så ock själv-*
mant upptaga fråga *därom.*

Fråga om husrannsakan *får* rät-
ten *ta upp* på yrkande av undersök-
ningsledaren eller åklagaren. Efter
åtalet *får* rätten även på yrkande av
målsägande *eller självmant ta upp*
en sådan fråga. Fråga om husrann-
sakan för delgivning av stämning i
brottmål tas upp av rätten själv-
mant eller på yrkande av polismyn-
dighet eller åklagaren.

¹ Senaste lydelse 1984: 388 (jfr 1984: 722).

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Utan förordnande, som sägs i 4 §, må polisman *företaga* husrannsakan, om åtgärden har till syfte att eftersöka den som skall gripas, anhöllas eller häktas eller hämtas till förhör eller till inställelse vid rätten eller att verkställa beslag *å* föremål, som *å* färsk gärning följts eller spårats, så ock eljest, då fara är i dröjsmål.

Utan förordnande, som sägs i 4 §, får polisman *företa* husrannsakan, om åtgärden har till syfte att eftersöka den som skall gripas, anhöllas eller häktas eller hämtas till förhör eller till inställelse vid rätten eller att verkställa beslag *av* föremål, som *på* färsk gärning följts eller spårats, så ock eljest, då fara är i dröjsmål. *Vad som sagts nu gäller ej husrannsakan för delgivning av stämning i brottmål.*

33 kap.

1 §²

Ansökan, anmälan eller annan inlägga i rättegång skall innehålla uppgift å domstolen samt parternas namn och hemvist.

Parts första inlägga i rättegången skall innehålla uppgift å *hans* personnummer och postadress. Vidare bör angivas *partens* yrke och telefonnummer samt de övriga omständigheter, som äro av betydelse för delgivning med honom. Har part vidtalat ombud att företräda honom, skola ombudets namn, postadress och telefonnummer angivas.

En enskild parts första inlägga i rättegången skall innehålla uppgift om *partens*

1. yrke samt personnummer eller organisationsnummer,

2. postadress och adress till arbetsplats samt i förekommande fall annan adress där parten kan anträffas för delgivning genom stämningssman,

3. telefonnummer till bostaden och arbetsplatsen, dock att nummer avseende hemligt telefonabonnemang behöver uppges endast om rätten begär det, samt

4. förhållanden i övrigt av betydelse för delgivning med honom.

För *partens* talan av ställföreträdare, skall motsvarande uppgifter lämnas även om denne. Har parten vidtalat ett ombud att företräda honom, skall ombudets namn, postadress och telefonnummer anges.

Stämningssökan bör tillika innehålla uppgift å svaranden i de hänseenden som sägs i andra stycket.

En stämningssökan skall dessutom innehålla uppgift om enskild svarande i de hänseenden som anges i andra och tredje styckena. Uppgift om svarandens eller dennes ställföreträdarens yrke, ar-

² Senaste lydelse 1973: 240.

Nuvarande lydelse

Sker ändring i förhållande, som part sålunda uppgivit, skall parten utan dröjsmål anmäla det till rätten.

Föreslagen lydelse

betsplats, telefonnummer och ombud behöver lämnas endast om uppgiften utan särskild utredning är tillgänglig för sökanden. Saknar svaranden känd adress, skall uppgift lämnas om den utredning som gjorts för att fastställa detta.

Begär en part att ett vittne eller annan skall höras, är parten i den utsträckning som anges i fjärde stycket skyldig att lämna uppgifter beträffande denne.

Uppgifter som avses i första – femte styckena skall gälla förhållandena när uppgifterna lämnas till rätten. Ändras något av dessa förhållanden eller är en uppgift ofullständig eller felaktig, skall det utan dröjsmål anmälas till rätten.

10 §³

Uppfyller en stämningsansökan inte föreskrifterna i 1 § första – fjärde styckena, skall sökanden föreläggas att komplettera ansökan, om inte bristen är av ringa betydelse för frågan om delgivning. Följs inte föreläggandet och är saken sådan att förlikning därom är tillåten, får rätten avvisa ansökan, om det inte är oskäligt.

11 §⁴

Den som utan att vara part skall höras i en rättegång är skyldig att på begäran av rätten lämna uppgift om egna förhållanden i den utsträckning som i fråga om part anges i 1 § andra och sjätte styckena.

12 §⁵

Den som enligt 1 eller 11 § skall lämna uppgifter om egna förhållanden får vid vite föreläggas att fullgöra sin uppgiftsskyldighet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985.

³ Förutvarande 10 § upphävd genom 1970:429.

⁴ Förutvarande 11 § upphävd genom 1970:429.

⁵ Förutvarande 12 § upphävd genom 1970:429.

3 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1946: 807) om handläggning av domstolsärenden

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1946: 807) om handläggning av domstolsärenden skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Ansökan må göras muntligen eller skriftligen hos rätten.

I ansökan skall sökanden uppgiva de omständigheter å vilka den grundas och den åtgärd som påkallas samt de omständigheter som betinga rättens behörighet, om ej denna framgår av vad eljest anföres. De skriftliga handlingar som åberopas skola samtidigt inlämnas.

Skriftlig ansökan skall vara egenhändigt undertecknad av sökanden eller hans ombud. *Sökandens hemvist och postadress skola uppgivas. Göres ansökan muntligen, skall, i den mån det erfordras, uppteckning därav ske. Fullmakt för ombud erfordras ej, med mindre rätten finner fullmakt böra företes.*

En skriftlig ansökan skall vara egenhändigt undertecknad av sökanden eller hans ombud. Ansökningen skall innehålla uppgifter om sökanden och om motpart, om sådan finns, i den utsträckning som anges i 33 kap. 1 § rättegångsbalken. Görs ansökningen muntligen, skall den upptecknas, om det behövs. Fullmakt för ombud behöver inte företes, såvida inte rätten anser att det bör ske.

Begär en part att ett vittne eller annan skall höras, är parten i den utsträckning som anges i 33 kap. 1 § fjärde stycket rättegångsbalken skyldig att lämna uppgifter beträffande denne.

Uppgifter som avses i tredje och fjärde styckena skall gälla förhållandena när uppgifterna lämnas till rätten. Ändras något av dessa förhållanden eller är en uppgift ofullständig eller felaktig, skall det utan dröjsmål anmälas till rätten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985.

4 Förslag till

Lag om ändring i lagsökningslagen (1946: 808)

Härigenom föreskrivs att 2, 4, 19 och 22 §§ lagsökningslagen (1946: 808) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Lagsökning skall göras skriftligen hos allmän underrätt. Ansökningen skall innehålla uppgift om borgenärens namn, personnummer, yrke, hemvist, postadress och telefonnummer samt gäldenärens namn och postadress. Om det behövs för delgivning med gäldenären, skall uppgift även lämnas om annan adress där han kan anträffas samt hans personnummer. Saknar gäldenären känd adress, skall uppgift lämnas om den utredning som gjorts för att fastställa detta. Vidare bör anges gäldenärens yrke, hemvist, telefonnummer och andra omständigheter som är av betydelse för delgivning. Dessutom skall anges fordringens belopp och den ränta som fordras. Borgenären skall också ange de omständigheter som betingar rättens behörighet, om denna inte framgår av vad som annars anförs. Vid ansökningen skall fogas styrkt avskrift av den handling varpå fordringen grundas och, då betalning enligt 1 § andra stycket söks ur fast egendom, skepp eller skeppsbygge, av den handling varigenom panträtt i egendomen upplåtits.

Lagsökning skall göras skriftligen hos allmän underrätt. Ansökningen skall innehålla uppgifter om parterna i den utsträckning som anges i 33 kap. 1 § rättegångsbalken. Dessutom skall anges fordringens belopp och den ränta som fordras. Borgenären skall också ange de omständigheter som betingar rättens behörighet, om denna inte framgår av vad som annars anförs. Vid ansökningen skall fogas styrkt avskrift av den handling varpå fordringen grundas och, då betalning enligt 1 § andra stycket söks ur fast egendom, skepp eller skeppsbygge, av den handling varigenom panträtt i egendomen upplåtits.

Ansökningen skall jämte avskrift som anges i första stycket inges i två exemplar och vara egenhändigt undertecknad av borgenären eller hans ombud. Är endast ett exemplar ingivet, skall rätten mot föreskriven avgift ombesörja erforderlig avskrift. Denna gäller i målet lika med originalet.

4 §²

Upptages ansökningen, *förelägge* rätten gäldenären att inom *Upptas* ansökningen, *skall* rätten *förelägga* gäldenären att inom viss

¹ Nuvarande lydelse enligt 1982: 297.

² Senaste lydelse 1973: 241.

Nuvarande lydelse

viss av rätten bestämd tid efter det lagsökningshandlingarna blivit honom *delgivna* skriftligen svara *å* ansökningen vid påföljd att målet ändå *avgöres*. Föreläggandet, som skall tecknas *å* ena exemplaret av ansökningen, skall tillika innehålla anmaning till gäldenären att *hos rätten anmäla personnummer, hemvist, postadress och telefonnummer, såvida tillförlitlig uppgift härom icke föreligger*.

Föreslagen lydelse

av rätten bestämd tid efter det lagsökningshandlingarna *delgivits* honom skriftligen svara *på* ansökningen vid påföljd att målet ändå *avgörs*. Föreläggandet, som skall tecknas *på* det ena exemplaret av ansökningen, skall tillika innehålla anmaning till gäldenären att *lämna de uppgifter om sig som avses i 33 kap. 1 § första–tredje styckena rättegångsbalken i den mån uppgifterna i ansökningen är ofullständiga eller felaktiga. Rätten får förelägga gäldenären att vid vite lämna uppgifter i dessa hänseenden*.

Vid utsättande av tiden för svars avgivande har rätten att taga hänsyn till belägenheten av den ort där gäldenären bor eller handlingarna eljest kunna väntas bli honom delgivna. Har gäldenären känt hemvist inom riket, må tiden icke utan synnerliga skäl bestämmas längre än till två veckor.

19 §³

Ansökning om betalningsföreläggande skall göras skriftligen eller muntligen hos allmän underrätt. Ansökningen skall innehålla *uppgift om borgenärens namn, personnummer, yrke, hemvist, postadress och telefonnummer samt gäldenärens namn och postadress. Om det behövs för delgivning med gäldenären, skall uppgift även lämnas om annan adress där han kan anträffas samt hans personnummer. Saknar gäldenären känd adress, skall uppgift lämnas om den utredning som gjorts för att fastställa detta. Vidare bör anges gäldenärens yrke, hemvist, telefonnummer och andra omständigheter som är av betydelse för delgivning. Dessutom skall anges fordringens belopp och den ränta som fordras. Borgenären skall i ansökningen eller i räkning som åberopas också tydligt och fullständigt ange grunden för fordringen och tiden för dess tillkomst samt de omständigheter som betingar rättens behörighet, om denna inte framgår av vad som annars anförs*.

Ansökning om betalningsföreläggande skall göras skriftligen eller muntligen hos allmän underrätt. Ansökningen skall innehålla *uppgifter om parterna i den utsträckning som anges i 33 kap. 1 § rättegångsbalken. Dessutom skall anges fordringens belopp och den ränta som fordras. Borgenären skall i ansökningen eller i räkning som åberopas också tydligt och fullständigt ange grunden för fordringen och tiden för dess tillkomst samt de omständigheter som betingar rättens behörighet, om denna inte framgår av vad som annars anförs*.

³ Senaste lydelse 1982: 297.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Ansökning som görs skriftligen skall avlämnas i två exemplar och vara egenhändigt undertecknad av borgenären eller hans ombud. Är endast ett exemplar ingivet, skall rätten mot föreskriven avgift ombesörja erforderlig avskrift. Denna gäller i målet lika med originalet. Görs ansökning muntligen, skall genom rättens försorg mot föreskriven avgift uppteckning därav ske i två exemplar. Borgenären eller hans ombud skall med sin underskrift intyga att uppteckningen är riktig. Uppteckningen gäller sedan som original.

Räkning som åberopas skall inges i två exemplar. Är räkningen ingiven i endast ett exemplar, skall rätten mot föreskriven avgift ombesörja erforderlig avskrift.

22 §⁴

Uptages ansökningen, förelägge rätten galdenären att, såframt han vill helt eller till någon del bestrida ansökningen, inom viss av rätten bestämd tid efter det ansökningen jämte räkning, om sådan åberopats, blivit honom delgiven, skriftligen hos rätten anmäla sitt bestridande vid påföljd att utmätning eljest må ske. Vid utsättande av tiden för anmälan av bestridande har rätten att taga hänsyn till belägenheten av den ort där galdenären bor eller handlingarna eljest kunna väntas bliva honom delgivna. Utan synnerliga skäl må tiden icke bestämmas längre än till två veckor.

Har borgenären i ansökningen fordrat ersättning för kostnad å målet, skall rätten i föreläggandet angiva vad i sådant hänseende skall, om bestridande ej sker, utgå utöver kostnaden för blivande delgivning. Ersättningen utgår enligt bestämmelser som regeringen meddelar.

Föreläggandet, som skall tecknas å ena exemplaret av ansökningen, skall tillika innehålla anmaning till galdenären att *hos rätten anmäla personnummer, hemvist, postadress och telefonnummer, såvida tillförlitlig uppgift härom icke föreligger.*

Föreläggandet, som skall tecknas på det ena exemplaret av ansökningen, skall tillika innehålla anmaning till galdenären att *lämna de uppgifter om sig som avses i 33 kap. 1 § första–tredje styckena rättegångsbalken i den mån uppgifterna i ansökningen är ofullständiga eller felaktiga. Rätten får förelägga galdenären att vid vite lämna uppgifter i dessa hänseenden.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985.

⁴ Senaste lydelse 1981: 848.

5 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1984:660) om ändring i lagsökningslagen (1946:808)

Härigenom föreskrivs att 2 § lagsökningslagen (1946:808) i paragrafens lydelse enligt lagen (1984:660) om ändring i nämnda lag skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Lagsökning skall göras skriftligen hos allmän underrätt. Ansökningen skall innehålla *uppgift om borgenärens namn, personnummer, yrke, hemvist, postadress och telefonnummer samt gäldenärens namn och postadress. Om det behövs för delgivning med gäldenären, skall uppgift även lämnas om annan adress där han kan anträffas samt hans personnummer. Saknar gäldenären känd adress, skall uppgift lämnas om den utredning som gjorts för att fastställa detta. Vidare bör anges gäldenärens yrke, hemvist, telefonnummer och andra omständigheter som är av betydelse för delgivning.* Dessutom skall anges fordringens belopp och den ränta som fordras. Borgenären skall också ange de omständigheter som betingar rättens behörighet, om denna inte framgår av vad som annars anförs. Vid ansökningen skall fogas styrkt avskrift av den handling varpå fordringen grundas och, då betalning enligt 1 § andra stycket söks ur fast egendom, skepp eller skeppsbygge eller egendom som omfattas av företagshypotek, av den handling varigenom panträtt i egendomen eller företagshypotek har upplåtits.

Ansökningen skall jämte avskrift som anges i första stycket inges i två exemplar och vara egenhändigt undertecknad av borgenären eller hans ombud. Är endast ett exemplar ingivet, skall rätten mot föreskriven avgift ombesörja erforderlig avskrift. Denna gäller i målet lika med originalet.

Föreslagen lydelse

2 §¹

Lagsökning skall göras skriftligen hos allmän underrätt. Ansökningen skall innehålla *uppgifter om parterna i den utsträckning som anges i 33 kap. 1 § rättegångsbalken.* Dessutom skall anges fordringens belopp och den ränta som fordras. Borgenären skall också ange de omständigheter som betingar rättens behörighet, om denna inte framgår av vad som annars anförs. Vid ansökningen skall fogas styrkt avskrift av den handling varpå fordringen grundas och, då betalning enligt 1 § andra stycket söks ur fast egendom, skepp eller skeppsbygge eller egendom som omfattas av företagshypotek, av den handling varigenom panträtt i egendomen eller företagshypotek har upplåtits.

¹ Senaste lydelse 1984:660.

6 Förslag till

Lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971: 291)

Härigenom föreskrivs att 3 och 5 §§ förvaltningsprocesslagen (1971: 291) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Ansökan, besvär, anmälan, underställning och annan åtgärd, varigenom mål anhängiggöres, skall ske skriftligen.

Ansöknings- eller besvärshandling från enskild bör innehålla uppgift om hans namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Handlingen skall vara egenhändigt undertecknad av honom eller hans ombud.

Föreslagen lydelse

3 §

En ansöknings- eller besvärshandling från en enskild skall vara egenhändigt undertecknad av honom eller hans ombud. Den skall innehålla uppgift om hans

1. yrke samt personnummer eller organisationsnummer,

2. postadress och adress till arbetsplats samt i förekommande fall annan adress där han kan anträffas för delgivning genom stämningssman,

3. telefonnummer till bostaden och arbetsplatsen, dock att nummer avseende hemligt telefonabonnemang behöver uppges endast om rätten begär det, samt

4. förhållanden i övrigt av betydelse för delgivning med honom.

Förs den enskildes talan av ställföreträdare, skall motsvarande uppgifter lämnas även om denne. Har den enskilde vidtalat ett ombud att företräda honom, skall ombudets namn, postadress och telefonnummer anges.

En ansöknings- eller besvärshandling från en enskild skall dessutom innehålla uppgifter om enskild motpart, om sådan finns, i de hänseenden som anges i andra och tredje styckena. Uppgift om motpartens eller dennes ställföreträdarens yrke, arbetsplats, telefonnummer och ombud behöver lämnas endast om uppgiften utan särskild utredning är tillgänglig för den enskilde. Saknar motparten känd adress, skall uppgift lämnas om den utredning som gjorts för att fastställa detta.

Nuvarande lydelse

Är ansöknings- eller besvärshandling så ofullständig att den *icke* kan läggas till grund för prövning i sak, skall rätten förelägga sökanden eller klaganden att inom viss tid avhjälpa bristen vid påföljd att hans talan annars *ej upptages* till prövning.

Föreslagen lydelse

Uppgifter som avses i andra – fjärde styckena skall gälla förhållandena när uppgifterna lämnas till rätten. Ändras något av dessa förhållanden eller är en uppgift ofullständig eller felaktig, skall det utan dröjsmål anmälas till rätten.

5 §

Är ansöknings- eller besvärshandling så ofullständig att den *inte* kan läggas till grund för prövning i sak, skall rätten förelägga sökanden eller klaganden att inom viss tid avhjälpa bristen vid påföljd att hans talan annars *inte tas upp* till prövning. *Detsamma gäller om handlingen inte uppfyller föreskrifterna i 3 §, såvida inte bristen är av ringa betydelse för frågan om delgivning.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985.

7 Förslag till

Lag om ändring i sekretesslagen (1980: 100)

Härigenom föreskrivs i fråga om sekretesslagen (1980: 100)¹
dels att 14 kap. 2 § skall ha nedan angivna lydelse,
dels att i 7 kap. skall införas en ny paragraf, 26 §, av nedan angivna
lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

26 §

Sekretess gäller i verksamhet som avser delgivning enligt delgivningslagen (1970:428) för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sju-tio år.

14 kap.

2 §²

Sekretess hindrar inte att uppgift i annat fall än som avses i 1 § lämnas till myndighet, om uppgiften behövs där för

1. förundersökning, rättegång, ärende om disciplinansvar eller skiljande från anställning eller annat jämförbart rättsligt förfarande vid myndigheten mot någon rörande hans deltagande i verksamheten vid en myndighet där uppgiften förekommer,

2. omprövning av beslut eller åtgärd av den myndighet där uppgiften förekommer, eller

3. tillsyn över eller revision hos den myndighet där uppgiften förekommer.

Sekretess hindrar inte att uppgift lämnas i muntligt eller skriftligt yttrande av sakkunnig till domstol eller myndighet som bedriver förundersökning i brottmål.

Sekretess hindrar inte att uppgift om enskilds adress, telefonnummer och arbetsplats lämnas till en myndighet, om uppgiften behövs där för delgivning enligt delgivningslagen (1970:428). Vad nu sagts gäller dock inte uppgift hos televerket om telefonnummer till enskilds bostad, om den enskilde hos televerket be-

¹ Lagen omtryckt 1982: 1106.

² Senaste lydelse 1984: 316.

Nuvarande lydelse

Sekretess hindrar inte att uppgift som angår misstanke om brott lämnas till åklagarmyndighet, polismyndighet eller annan myndighet som har att ingripa mot brottet, om fängelse är föreskrivet för brottet och detta kan antas föranleda annan påföljd än böter.

För uppgift som omfattas av sekretess enligt 7 kap. 1 – 6 §§, 8 kap. 8 § första stycket, 9 eller 15 § eller 9 kap. 7 §, 8 § första eller andra stycket eller 9 § andra stycket gäller vad som föreskrivs i *tredje* stycket endast såvitt angår misstanke om brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år. Dock hindrar sekretess enligt 7 kap. 1 eller 4 § inte att uppgift som angår misstanke om brott enligt 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken mot någon som inte har fyllt arton år lämnas till åklagarmyndighet eller polismyndighet.

Tredje *stycket* gäller inte uppgift som omfattas av sekretess enligt 9 kap. 9 § första stycket.

Föreslagen lydelse

gärt att abonnemanget skall hållas hemligt och uppgiften omfattas av sekretess enligt 9 kap. 8 § tredje stycket.

För uppgift som omfattas av sekretess enligt 7 kap. 1 – 6 §§, 8 kap. 8 § första stycket, 9 eller 15 § eller 9 kap. 7 §, 8 § första eller andra stycket eller 9 § andra stycket gäller vad som föreskrivs i *fjärde* stycket endast såvitt angår misstanke om brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år. Dock hindrar sekretess enligt 7 kap. 1 eller 4 § inte att uppgift som angår misstanke om brott enligt 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken mot någon som inte har fyllt arton år lämnas till åklagarmyndighet eller polismyndighet.

Tredje *och fjärde styckena* gäller inte uppgift som omfattas av sekretess enligt 9 kap. 9 § första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985.

Motionerna

I motion 1984/85:2844 av Bertil Fiskesjö (c) och Kersti Johansson (c) hemställs att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförs om formerna för telefon- och arbetsplatsdelgivning samt myndighets uppgiftslämnande.

I motion 1984/85:2845 av Karin Ahrland (fp) hemställs att riksdagen beslutar avslå proposition 1984/85:109 i den del som gäller förslaget till upplysningsskyldighet för fastighetsägare m. fl. samt arbetsgivare.

I motion 1984/85:2846 av Per-Olof Strindberg (m) hemställs

1. att riksdagen avslår propositionen såvitt avser att part i första inlaga i rättegång skall vara skyldig att uppgå motparts personnummer,
2. att riksdagen avslår propositionen såvitt avser att fastighetsägare m. fl. skall vara skyldiga att lämna vissa upplysningar om den som söks för delgivning,
3. att riksdagen avslår propositionen såvitt avser att husrannsakan skall få ske för att söka efter den som skall delges en stämning i brottmål.

Utskottet

Inledning

I propositionen läggs fram ett antal förslag som syftar till att effektivisera delgivningsverksamheten i mål och ärenden hos domstolar och andra myndigheter. Förslagen bygger på en promemoria (Ds Ju 1983:13) Effektiva delgivning och remissbehandling av den.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Bakgrunden till förslagen i propositionen är att domstolar och andra myndigheter under senare år mött allt större svårigheter när det gäller att genomföra delgivning i mål och ärenden, något som medfört bl. a. försämrade service för enskilda rättssökande, ökade kostnader för det rättsliga förfarandet och svårigheter för myndigheterna att på ett rationellt sätt fullgöra sina arbetsuppgifter.

Förslagen går sammanfattningsvis ut på att förbättra förutsättningarna för delgivning i enklare former, att skapa bättre möjligheter för myndigheterna att vid behov själva efterforska adresserna till dem som skall delges samt att underlätta fältarbetet för stämningsmännen.

För att förbättra förutsättningarna för delgivning i enklare former föreslås i propositionen att kraven på en sökande skärps när det gäller att tillhandahålla uppgifter för delgivningsändamål om såväl egna som motpartens förhållanden. En ökad uppgiftsskyldighet föreslås också för sökandens motpart, vittnen m. fl. Vidare föreslås att domstolarna i viss utsträckning får möjlighet

att avvisa en ansökan, om sökanden inte har lämnat föreskrivna uppgifter om motparten och heller inte har efterkommit ett föreläggande om komplettering. Avvisning skall kunna ske endast under förutsättning att det inte är oskäligt. Det föreslås också att de allmänna domstolarna får förelägga parter, vittnen m. fl. att vid vite lämna föreskrivna uppgifter om egna förhållanden av betydelse för delgivning.

För att underlätta för myndigheterna att få tillgång till uppgifter om enskilda som behövs för delgivning föreslås vissa ändringar i sekretesslagen (1980:100). Förslaget innebär att en myndighet skall vara skyldig att på begäran av en annan myndighet lämna ut uppgifter om en enskilds adress, telefonnummer och arbetsplats oavsett om sekretess gäller för uppgiften hos den myndighet som innehar uppgiften. Undantag från uppgiftsskyldigheten skall dock gälla för sekretesskyddad uppgift hos televerket om telefonnummer till en enskilds bostad.

I samma syfte föreslås att bl. a. fastighetsägare och arbetsgivare med vissa undantag skall vara skyldiga att på förfrågan av en stämningsman lämna vissa upplysningar om den som söks för delgivning. En arbetsgivare som vägrar att lämna uppgifter när han är skyldig att göra det eller som lämnar oriktiga uppgifter skall kunna dömas till böter.

Det föreslås också att det i sekretesslagen tas in en bestämmelse om sekretess för integritetskänsliga uppgifter om enskilda som förekommer i delgivningsverksamheten.

Vidare skall fastighetsägare m. fl. samt arbetsgivare vara skyldiga att medverka till att stämmingsmän får tillträde till fastigheter och arbetsplatser för att genomföra delgivning. Det föreslås också att stämmingsmän skall få rätt till tillträde till enskilt område som inte utgör bostad samt rätt att påkalla biträde av polismyndighet, om tillträde vägras dem.

Ett annat förslag är att en domstol skall kunna besluta om att husrannsakan får ske för att söka efter den som skall delges en stämning i brottmål. Som förutsättning skall gälla att fängelse är stadgat för brottet.

I propositionen läggs också fram förslag om en ny delgivningsform (telefondelgivning) som innebär att en myndighet per telefon skall få överbringa innehållet i kallelser, meddelanden och andra handlingar av enkel beskaffenhet till den sökta.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 juli 1985.

Allmänna överväganden

Utskottet vill inledningsvis, i likhet med departementschefen, understryka betydelsen av att delgivningsverksamheten fungerar effektivt. Om det brister i detta avseende försvåras en rationell planering av myndighetens verksamhet och ett effektivt utnyttjande av tillgängliga resurser. När det gäller t. ex. domstolarna leder misslyckade delgivningsförsök inte sällan till att en förhandling måste ställas in vilket i sin tur medför svårigheter för domstols-

personalen, åklagare, advokater m. fl. som har infunnit sig att utnyttja den spilltid som uppkommer. En annan effekt är att det i många fall uppstår en påtaglig disproportion mellan den tid som behövs för den egentliga handläggningen och den tid som myndigheten måste ägna åt olika delgivningsproblem.

För enskilda medför en ineffektiv delgivningsverksamhet negativa konsekvenser framför allt genom att handläggningstiderna blir långa. I t. ex. civilrättsliga tvister löper enskilda risk att göra rättsförluster på grund av att ett långsamt rättegångsförfarande lämnar stora möjligheter för gäldenärer och andra att undandra egendom eller att vidta andra åtgärder för att sabotera en kommande verkställighet. När det gäller brottmålen är det från kriminalpolitisk synpunkt otillfredsställande att handläggningen av målen drar ut på tiden. Brister i delgivningssystemet försvårar samhällets möjligheter att utreda brott. Inte minst vid ekonomiska brott ingår det ofta som ett led i verksamheten att den misstänkte genom att undandra sig delgivning förhindrar eller försvårar myndigheternas utredningsarbete.

Utskottet ser med tillfredsställelse på att förbättringar nu föreslås i syfte att höja effektiviteten inom delgivningsverksamheten, och utskottet ställer sig bakom den inriktning på reformen som har valts; genom att öka effektiviteten hos de enklare delgivningsformerna minskas tillströmningen av ärenden till den mer tidsödande och kostnadskrävande stämningsmannadelgivningen. Härigenom kan delgivningstiderna antas bli väsentligt förkortade samtidigt som resurserna inom stämningsmannaverksamheten koncentreras till de svårare fallen.

Vid utformningen av regler om delgivning måste man självfallet ta stor hänsyn till den enskildes intresse av skydd för sin personliga integritet. Samtidigt måste man beakta att en väl fungerande delgivningsverksamhet är viktig för samhällets möjligheter att tillgodose enskilda rättssökandes krav på effektivitet i förvaltning och rättskipning liksom det allmänna intresset av en effektiv brottsbekämpning. Utskottet kan i stort ställa sig bakom den avvägning mellan dessa intressen som präglar förslagen i propositionen.

I det följande tar utskottet närmare upp vissa av förslagen i propositionen.

Personnummer i stämningsansökningar m. m.

Till grund för delgivningslagen (1970:428) ligger bl. a. principen att det ankommer på den domstol eller annan myndighet som handlägger ett mål eller ärende att ombesörja delgivningen, och att samhället svarar för delgivningskostnaderna. Föreskrifter om vilka uppgifter som skall lämnas i ett mål eller ärende om den som skall delges finns i de lagar och förordningar som innehåller bestämmelser om att delgivning skall ske. Föreskrifterna innebär i allmänhet att sökanden i sin ansökan utöver uppgifter om parternas namn skall lämna uppgift om både sin egen och motpartens postadress. I övrigt är bestämmelserna om sökandens uppgiftsskyldighet oenhetliga till

både innehåll och utformning. I några fall har sökanden ålagts en relativt omfattande uppgiftsskyldighet, i andra fall är uppgiftsskyldigheten begränsad till ett fåtal uppgifter. I en del fall är uppgifterna obligatoriska, i andra fall är bestämmelsen om vilka uppgifter som skall lämnas utformad som en rekommendation.

Enligt nuvarande lydelse av 33 kap. 1 § rättegångsbalken (RB) skall en parts första inlaga i rättegången innehålla uppgift om hans namn, hemvist, personnummer och postadress. Parterna är således för närvarande skyldiga att lämna dessa uppgifter om sig själva. I paragrafen ges vidare en rekommendation till parterna att lämna uppgift om även sitt yrke, telefonnummer och de övriga omständigheter som har betydelse för delgivning med dem. I samma paragraf ges också en rekommendation om att en stämningsansökan bör innehålla motsvarande uppgifter om motparten. Uppgift om motpartens namn och hemvist är dock alltid obligatorisk.

Motsvarande regler i 2 § lagsökningslagen (1946:808) innebär att borgenärens ansökan skall innehålla uppgift om hans namn, personnummer, yrke, hemvist, postadress och telefonnummer samt gäldenärens namn och postadress. Om det behövs för delgivning med gäldenären skall uppgift lämnas även om bl. a. dennes personnummer.

I propositionen föreslås en enhetlig reglering i bl. a. RB, lagsökningslagen och förvaltningsprocesslagen (1971:291) med skärpta krav på parterna när det gäller att tillhandahålla uppgifter som behövs för delgivning. Bl. a. föreslås att en part i sin första inlaga skall uppge både sitt och motpartens personnummer. Om en sökande inte har lämnat föreskrivna uppgifter om motparten föreslås att i vissa fall avvisning skall kunna ske. Som förutsättning härför skall gälla att parten inte har efterkommit ett föreläggande om komplettering av ansökningsmed de föreskrivna uppgifterna och att det inte är oskäligt att avvisning sker. Såvitt gäller de allmänna domstolarna skall avvisning inte få ske i indispositiva tvistemål eller i brottmål.

I motion 2846 kritiserar förslaget om en vidgad skyldighet att uppge personnummer. Motionären anser att det finns risk för att felaktiga personnummer kan komma att anges. Vidare anser motionären det vara olämpligt att utöka skyldigheten att uppge personnummer innan den kommitté som har till uppgift att utreda användningen av personnummer i samhället har avlämnat sitt förslag.

Den kommitté som motionären åsyftar är den parlamentariskt sammansatta data- och offentlighetskommittén (Ju 1984:06), som påbörjat sitt arbete under oktober månad 1984. Enligt sina direktiv (Dir. 1984:27) skall kommittén kartlägga den nuvarande användningen och belysa de fördelar och nackdelar som är förenade med bruket av personnummer. Kommittén skall bl. a. granska om användningen av personnummer kan medföra otillbörligt intrång i den personliga integriteten och vid behov föreslå de begränsningar i bruket av personnummer som kan anses påkallade. Kommittén bör även undersöka om några av de författningar med bestämmelser som

innehåller krav på uppgift om personnummer bör ändras. Kommitténs arbete bör enligt direktiven bedrivas skyndsamt och i varje fall slutföras inom två år.

Tillgången till personnummer har ofta stor betydelse för både efterforskningsarbetet och identifikationen av parterna. Såsom utskottet tidigare framhållit är det angeläget att man kommer till rätta med de problem som numera råder på delgivningsområdet och som har allvarliga konsekvenser för bl. a. rättsväsendets effektivitet. I likhet med departementschefen bedömer utskottet inte en vidgad uppgiftsskyldighet för parterna i mål eller ärenden såvitt gäller personnummer som ett otillbörligt intrång i den personliga integriteten. Inte heller i övrigt anser utskottet att därav skulle följa några beaktansvärda olägenheter för parterna. Tvärtom kan bruket av personnummer leda till ökad snabbhet i förfarandet med påtagliga fördelar för både parter och myndigheter. Vidare anser utskottet – till skillnad mot motionären – avgörande hinder inte möta mot att genomföra lagförslaget i denna del trots att data- och offentlighetskommitténs överväganden i fråga om personnummeranvändningen ännu inte föreligger. Samtidigt bör naturligtvis framhållas att denna liksom andra frågor som berör användningen av personnummer kan komma i ett annat läge när resultatet av kommitténs arbete har presenterats.

Med anledning av motionärens farhågor att felaktiga personnummer kan komma i omlopp och åstadkomma skada för enskilda om förslaget genomförs vill utskottet nämna att förslaget också innebär skyldighet för part att utan dröjsmål till rätten anmäla om en uppgift visat sig vara felaktig. Härtill kommer att det givetvis är en uppgift för myndigheterna att vara observanta på att det kan förekomma fel i uppgivna personnummer.

Med hänvisning till vad nu har sagts tillstyrker utskottet bifall till propositionen i berörd del och avstyrker bifall till motion 2846 i motsvarande del.

Upplysningsskyldighet för fastighetsägare m. fl. och arbetsgivare

I propositionen föreslås att i delgivningslagen införs en skyldighet för fastighetsägare, tomträtthavare, arrendatorer och innehavare av bostadslägenheter att på begäran av bl. a. stämningsman uppge om den som söks för delgivning är bosatt på fastigheten eller i lägenheten eller annars disponerar utrymme där. Arbetsgivare föreslås bli skyldiga att uppge om den som söks för delgivning är anställd hos honom och i förekommande fall upplysa om den söktes arbetstider, arbetsplats och andra förhållanden som rör anställningen och som kan underlätta delgivningen.

Skyldigheten att lämna upplysningar gäller inte närstående till den sökta.

En arbetsgivare som vägrar lämna begärda uppgifter eller som lämnar oriktiga uppgifter skall enligt förslaget kunna dömas till böter.

I motionerna 2845 och 2846 yrkas avslag på propositionen i denna del.

Motionärerna anför att det är olämpligt att enskilda åläggs att medverka i den myndighetsutövning som delgivning innebär. I motion 2845 anför motionären att av integritetsskäl kretsen av personer som blir delaktiga i efterforskningen av den sökta inte bör vidgas. Även i motion 2846 åberopas integritetshänsyn för avslag på propositionsförslaget. – En besläktad fråga tas upp i motion 2844, där motionärerna uttalar att delgivning på arbetsplats bör förekomma endast restriktivt och utföras så föga integritetskränkande som möjligt.

Utskottet vill först uttala sin anslutning till departementschefens uppfattning att samhällets och enskildas intresse av att myndigheternas handläggning av ett mål eller ärende kan ske snabbt och till låga kostnader har en sådan tyngd att den som inte vill medverka till delgivning i enklare former får finna sig i att detta beteende medför vissa konsekvenser. Det är enligt utskottets mening rimligt att den som avsiktligt håller sig undan kan få utstå visst obehag som följer t. ex. av att delgivning sker genom stämningsman på arbetsplatsen eller av att stämningsmannen kontaktar anhöriga eller grannar för att få fram erforderliga uppgifter för delgivning. Sådana efterforskningsmetoder, som inte står i strid med gällande regler på området, kan många gånger inte undvikas om delgivning skall kunna genomföras. Utskottet vill emellertid i denna fråga, i linje med vad som uttalas i propositionen (s. 38), betona att stämningsmannadelgivning på den söktes arbetsplats naturligtvis bör tillgripas endast i de fall då det inte är möjligt för stämningsmannen att delge den sökta på annat sätt. Departementschefen uttalar i propositionen att han anser att när det gäller stämningsmannadelgivning med den sökta på dennes arbetsplats och myndigheters och stämningmäns kontakter med den sökta eller annan på dennes arbetsplats det i delgivningsförordningen (1979:101) bör tas in föreskrifter som i möjligaste mån garanterar att detta sker på ett sätt som inte i onödan vållar den sökta olägenheter.

Utskottet anser att önskemålet i motion 2844 är tillgodosett genom vad nu har sagts, och utskottet avstyrker bifall till motionen såvitt nu är i fråga.

Utskottet vill härefter framhålla att det förekommer sådana besvärliga delgivningsfall där alla ansträngningar med enklare delgivningsformer har misslyckats och stämningsmannen vid sina efterforskningar inte får begärda upplysningar av t. ex. en fastighetsägare eller en arbetsgivare. Dessa vägrar kanske att besvara frågor om bostadsadress eller arbetstider och det kan t. o. m. hända att den eftersökta får hjälp att hålla sig undan.

Departementschefen anför att det är angeläget att stämningmännen – framför allt i mera kvalificerade delgivningsfall – får rätt att inhämta upplysningar från fastighetsägare m. fl. och från arbetsgivare.

Utskottet delar uppfattningen att det för sådana fall, när delgivning visat sig omöjlig att utföra med enklare metoder, bör införas en rätt för stämningmän att av bl. a. fastighetsägare och arbetsgivare erhålla vissa upplysningar om den eftersökta som kan göra det möjligt att påträffa honom. Utskottet, som inte ansluter sig till motionärernas avvisande syn på förslaget,

godtar detta men vill samtidigt uttala att hänsynen till enskildas integritet måste tillmätas avsevärd betydelse när upplysningsskyldighet aktualiseras. Utskottet anser således att återhållsamhet bör iakttagas i tillämpningen av de föreslagna reglerna.

Med det sagda tillstyrker utskottet bifall till propositionen i den aktuella delen och avstyrker bifall till motsvarande yrkanden i *motionerna* 2845 och 2846.

Husrannsakan

För att söka efter den som skall delges en stämning i brottmål föreslås i propositionen att husrannsakan skall få ske efter beslut av domstol. För att så skall få ske skall för brottet vara stadgat fängelse.

Mot förslaget riktas invändningar i motion 2846. Motionären anför bl. a. att delgivning i brottmål inte har en sådan betydelse att den för den enskilde mycket ingripande åtgärden husrannsakan bör få användas.

En grundläggande regel är att stämning i brottmål måste delges den misstänkte personligen. Det är inte tillåtet att använda någon annan delgivningsform, t. ex. s. k. surrogatdelgivning eller kungörelsedelgivning. Om den som söks för delgivning uppehåller sig i ett utrymme dit han vägrar stämningssmannen tillträde – den sökte öppnar t. ex. inte dörren till sin bostad – finns det för närvarande inte något verksamt medel för att genomföra delgivningen. Genom att hålla sig undan delgivning av stämningen kan den misstänkte förhålla eller t. o. m. förhindra att brottet beivras.

Enligt utskottets mening kan det inte godtas att en person som är misstänkt för brott skall kunna undandra sig lagföring och straff genom att på sätt här är aktuellt aktivt hålla sig undan delgivning. Det finns enligt utskottets mening starka skäl att för sådana fall skapa ett medel för att delgivning skall kunna genomföras.

Mot bakgrund härav och även med beaktande av de redan befintliga regler i RB som i olika situationer öppnar möjlighet för husrannsakan – t. ex. för att genomföra hämtning till förhör eller till huvudförhandling i brottmål – finner utskottet att förslaget i denna del bör genomföras. Utskottet kan sålunda inte ansluta sig till tankarna i motion 2846. Det bör samtidigt framhållas att enligt förslaget metoden får användas bara i fråga om brott av viss svårhetsgrad och efter beslut av domstol i det särskilda fallet.

Som departementschefen påpekar ligger det i sakens natur att husrannsakan kommer till användning endast när det är nödvändigt för att delgivning skall kunna ske; andra möjligheter bör alltså ha prövats utan framgång eller på mycket goda grunder ha bedömts som utsiktslösa, t. ex. därför att den sökte notoriskt är svår att delge.

Utskottet tillstyrker med det sagda bifall till propositionen i denna del och avstyrker bifall till motion 2846.

Telefondelgivning

I propositionen föreslås en ny form av delgivning som innebär att en myndighet per telefon får överbringa innehållet i kallelser, meddelanden och andra handlingar av enkel beskaffenhet till den sökta. Handlingen skall därefter sändas till denne med posten i vanligt brev. Därigenom skall delgivning anses ha skett. Telefondelgivning får dock inte avse stämningsansökningar eller andra handlingar varigenom mål eller ärende anhängiggörs.

Telefondelgivning berörs i motion 2844. Motionärerna anför att delgivningsförfordningen klart bör ange i vilka fall telefondelgivning kan tillåtas.

Såsom sågs i propositionen torde telefondelgivning främst lämpa sig för kallelser till förhandlingar, förhör eller förrättningar. Även för delgivning av andra enkla meddelanden eller avgöranden eller för underrättelser om att mål eller ärenden har anhängiggjorts eller avgjorts bör telefondelgivning kunna användas. Delgivning av enkla förelägganden bör också kunna ske per telefon. Telefondelgivning får inte avse stämningsansökningar eller andra handlingar varigenom mål eller ärenden anhängiggörs. Dit hör bl. a. sådana ansökningar som avses i 3 § förvaltningsprocesslagen (1971:291) och fullföljdsinlagor av olika slag.

Departementschefen redogör i propositionen för hur institutet närmare bör hanteras, t. ex. beträffande identifiering av den som delgivningen avser och kontroll av uppgifter. Utskottet har ingenting att erinra häremot och vill samtidigt understryka vikten av att telefondelgivning inte används om tjänstemannen vid telefonsamtalet känner någon osäkerhet om exempelvis partens identitet eller misstänker att denne inte kan tillgodogöra sig innehållet i samtalet.

Utskottet, som utgår från att regeringen i delgivningsförfordningen meddelar de närmare föreskrifter som behövs för tillämpningen, anser inte att motionen påkallar någon riksdagens åtgärd.

Utskottet tillstyrker alltså bifall till propositionen i denna del och avstyrker bifall till motion 2844 i motsvarande del.

Myndighets uppgiftslämnande

I motion 2844 anföras att förslaget att myndigheter skall få tillgång till vissa uppgifter från andra myndigheter inte får innebära att databaser samkörs.

Det föreslås i propositionen ändringar i sekretesslagen (1980:100) som innebär att en myndighet skall vara skyldig att på begäran av en annan myndighet lämna ut uppgifter om en enskilds adress, telefonnummer och arbetsplats, om uppgiften behövs för delgivning med den sökta oavsett om sekretess gäller för uppgiften hos den myndighet som innehar uppgiften. Undantag från uppgiftsskyldigheten skall dock gälla för sekretesskyddad uppgift hos televerket om telefonnummer till en enskilds bostad. Vidare föreslås en sekretessregel till skydd för uppgifter om enskildas personliga förhållanden som förekommer i delgivningsverksamheten.

När det gäller automatisk databehandling av delgivningsuppgifter lämnas i propositionen (s. 33 f) en redogörelse för en försöksverksamhet som pågår vid delgivningscentralen vid polismyndigheten i Stockholm (en enhet inom den lokala polisorganisationen). Målsättningen är att registrering av uppdragen och registerhållningen skall ske med hjälp av ADB-teknik. Registrering och sökning i registren avses ske vid bildskärmsterminal med möjlighet till utskrift av registerutdrag på radskrivare.

I propositionen redogörs vidare för de förslag om ADB-stöd i delgivningsverksamhet som lades fram i den inledningsvis nämnda promemorian *Effektivare delgivning och remissinstansernas syn på frågorna*.

Departementschefen uttalar för sin del att han anser att en utformning av ADB-stöd i enlighet med vad som skisserats i promemorian i hög grad torde kunna bidra till att effektivisera stämningsmannaverksamheten. Han anser också det lämpligt att man vid uppbyggandet av nya eller vid översyn av befintliga ADB-system för diarieföring och målregistrering undersöker möjligheterna till kontroll av adressuppgifter mot SPAR (statens person- och adressregister) i enlighet med vad som redan nu sker i REX-systemet (redovisningssystem för exekutionsväsendet). Departementschefen uttalar vidare att – som flera remissinstanser har påpekat – frågan om terminalåtkomst till vissa av de register som anges i promemorian aktualiserar frågor om sekretess- och integritetsskydd. Dessa frågor bör enligt departementschefen utredas närmare sedan erfarenhet vunnits av försöksverksamheten med ADB-stöd vid delgivningscentralen i Stockholm.

Här bör nämnas att det enligt 2 § andra stycket 4 datalagen (1973:289) i princip krävs tillstånd av datainspektionen för att inrätta och föra personregister som skall innehålla personuppgift som hämtas från något annat register. Bestämmelsen innebär alltså att det normalt fordras tillstånd för samkörning av personregister.

Mot bakgrund av vad nu sagts anser inte utskottet att någon riksdagens åtgärd bör förekomma med anledning av motionsönskemålet.

Utskottet avstyrker således bifall till motion 2844 i den aktuella delen.

Övrigt

I övrigt föranleder propositionen eller motionerna inte något uttalande av utskottet.

Utskottets hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *personnummer i stämningsansökningar m. m.* att riksdagen med avslag på motion 1984/85:2846 i denna del (yrkande 1) antar 33 kap. 1 § i det genom proposition 1984/85:109 framlagda förslaget till lag om ändring i rättegångsbalken och 3 § i

- det genom propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971:291),
2. beträffande *upplysningsskyldighet för fastighetsägare m. fl. och arbetsgivare*
att riksdagen med avslag på motion 1984/85:2845 och motion 1984/85:2846 i denna del (yrkande 2) antar 26–28 och 30 §§ i det genom propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i delgivningslagen (1970:428),
 3. beträffande *sättet för delgivning på arbetsplats*
att riksdagen avslår motion 1984/85:2844 i denna del,
 4. beträffande *telefondelgivning*
att riksdagen med avslag på motion 1984/85:2844 i denna del antar 3 och 19 §§ i det under moment 2 nämnda lagförslaget,
 5. att riksdagen antar det under moment 2 nämnda lagförslaget i den mån det inte omfattas av vad utskottet hemställt ovan,
 6. beträffande *husrannsakan*
att riksdagen med avslag på motion 1984/85:2846 i denna del (yrkande 3) antar 28 kap. 2, 4 och 5 §§ i det genom propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i rättegångsbalken,
 7. att riksdagen antar det under moment 6 nämnda lagförslaget i den mån det inte omfattas av vad utskottet hemställt ovan,
 8. beträffande *myndighets uppgiftslämnande*
att riksdagen avslår motion 1984/85:2844 i denna del,
 9. att riksdagen antar det genom propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971:291) i den mån det inte omfattas av vad utskottet hemställt ovan,
 10. att riksdagen antar de genom propositionen framlagda förslagen till
 - a. lag om ändring i lagen (1946:807) om handläggning av domstolsärenden,
 - b. lag om ändring i lagsökningslagen (1946:808),
 - c. lag om ändring i lagen (1984:660) om ändring i lagsökningslagen (1946:808),
 - d. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100).

Stockholm den 19 mars 1985

På justitieutskottets vägnar
LENNART BLOM

Närvarande: Lennart Blom (m), Lisa Mattson (s), Karin Söder (c), Arne Nygren (s), Björn Körlof (m), Hans Pettersson i Helsingborg (s), Arne Svensson (m), Gunilla André (c), Ulla-Britt Åbark (s), Lars-Erik Lövdén (s), Sven Munke (m), Hans Petersson i Röstånga (fp), Hans Göran Franck (s), Birthe Sörestedt (s) och Göran Magnusson (s).

Reservationer

1. Personnummer i stämmningsansökningar m. m. (mom. 1)

Lennart Blom (m), Björn Körlof (m), Arne Svensson (m) och Sven Munke (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 21 som börjar med "Tillgången till" och slutar med "motsvarande del" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill i denna del anföra följande.

Många människor är i dag med rätta kritiska mot den utbredda användningen av personnummer i samhället. Även om det onekligen är fördelar med personnummer som identifikationsbegrepp är emellertid nackdelarna med personnummeranvändningen betydande. En viktig nackdel är att personnummer kan användas på sätt som medför otillbörligt intrång i den personliga integriteten.

Det är ett välkänt förhållande att det ofta är mycket svårt att få rättelse av en felaktig uppgift som kommit att inflyta i en myndighets hantering, t. ex. ett felaktigt personnummer. I dagarna har datainspektionen i en framställning till regeringen riktat uppmärksamheten bl. a. på dessa svårigheter. Ett genomförande av förslaget om obligatorisk användning av personnummer i stämmningsansökningar m. m. kommer med all säkerhet att leda till att – såsom också datainspektionen påpekat i sitt remissyttrande – felaktiga personnummer ibland kommer i omlopp. Utskottet förutser att enskilda på grund av felaktiga personnummeruppgifter i många fall kommer att åsamkas betydande olägenheter och anser därför att starka skäl talar mot förslaget i denna del. Härjämte vill utskottet som sin mening framhålla att det framstår som särdeles olämpligt att nu ytterligare utvidga användningen av personnummer i samhället samtidigt som data- och offentlighetskommittén ser över bruket av personnummer i syfte att föreslå de begränsningar som kan anses påkallade.

Utskottet anser med hänvisning till det sagda och i linje med önskemålen i motion 2846 att skyldighet inte skall införas för part att i stämmningsansökningar och liknande handlingar uppge motparts personnummer. De förändringar i föreliggande lagförslag som erfordras i detta syfte bör utformas inom regeringkansliet. Ett nytt förslag i dessa delar bör föreläggas riksdagen före lagstiftningens ikraftträdande. I avvaktan härpå bör propositionen avslås i aktuella delar.

dels att utskottets hemställan under moment 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *personnummer i stämmningsansökningar m. m.*

att riksdagen med anledning av motion 1984/85:2846 i denna del (yrkande 1) avslår 33 kap. 1 § i det genom proposition 1984/85:109 framlagda förslaget till lag om ändring i rättegångsbalken och 3 § i det genom propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971:291) samt som sin mening ger

regeringen till känna vad utskottet anfört om nytt förslag i detta hänscende.

2. Upplýsningsskyldighet för fastighetsägare m. fl. och arbetsgivare (mom. 2)

Lennart Blom (m), Björn Körlof (m), Arne Svensson (m), Sven Munke (m) och Hans Petersson i Röstänga (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 22 med "Utskottet vill härefter" och slutar på s. 23 med "och 2846" bort ha följande lydelse:

Departementschefen anför i propositionen att det är angeläget att stämmingsmännen – framför allt i mer kvalificerade delgivningsfall – får rätt att inhämta upplýsningar från fastighetsägare m. fl. och från arbetsgivare.

Utskottet vill för sin del framhålla att det visserligen är ett angeläget samhällsintresse att delgivningsverksamheten fungerar effektivt, men att detta intresse också måste vägas mot andra viktiga hänsyn. Förslaget att föreskriva uppgiftsskyldighet för bl. a. fastighetsägare och arbetsgivare innebär enligt utskottets mening ett principiellt olämpligt åläggande för privatpersoner att medverka i den myndighetsutövning som delgivning utgör. Härtill kommer att det av hänsyn till den söktes personliga integritet kan vara olyckligt att kretsen av personer som deltar i efterforskningarna vidgas till att omfatta exempelvis hyresvärdar och arbetsgivare. I många fall kan säkerligen också relationerna mellan den sökta och den som lämnar en uppgift allvarligt komma att skadas härigenom. Vid avvägningen kan man inte bortse från att den sökta kan ha varit svårträffbar på grund av omständigheter som han inte rått över eller av helt legitima skäl.

Sammanfattningsvis anser utskottet så starka skäl tala mot förslaget i aktuell del att utskottet – i likhet med vad som yrkas i motionerna 2845 och 2846 – avstyrker bifall till propositionen i denna del.

dels att utskottets hemställan under moment 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *upplýsningsskyldighet för fastighetsägare m. fl. och arbetsgivare*

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:2845 och motion 1984/85:2846 i denna del (yrkande 2) avslår 26–28 och 30 §§ i det genom propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i delgivningslagen (1970:428).

Särskilt yttrande**Myndighets uppgiftslämnande (mom. 8)**

Karin Söder (c) och Gunilla André (c) anför:

I anslutning till utskottets behandling av önskemålet i motion 2844 om ett uttalande mot samkörning av olika databaser vill vi först slå fast att regeringsförslaget i den föreliggande propositionen inte innebär utökade möjligheter till samkörning. Vi konstaterar detta med tillfredsställelse och vill notera att detta ligger i linje med de riktlinjer som dragits upp från centerpartihåll i motion 1984/85:2749 om datapolitiken. Dessa riktlinjer innebär bl. a. att data- och offentlighetskommittén – som är att betrakta som en allmän integritetsskyddsutredning – skall få arbeta färdigt innan några avgörande utökningar av samkörningar mellan olika dataregister sker. Vi utgår från att dessa synpunkter beaktas vid de överväganden som kan komma att göras i fråga om myndigheters uppgiftslämnande mellan varandra i delgivningsverksamheten.

Innehållsförteckning

Propositionen	1
Propositionens lagförslag	2
1. Lag om ändring i delgivningslagen (1970:428)	2
2. Lag om ändring i rättegångsbalken	5
3. Lag om ändring i lagen (1946:807) om handläggning av domstols- ärenden	8
4. Lag om ändring i lagsökningslagen (1946:808)	9
5. Lag om ändring i lagen (1984:660) om ändring i lagsökningslagen (1946:808)	12
6. Lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971:291)	13
7. Lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)	15
Motionerna	17
Utskottet	17
Inledning	17
Propositionens huvudsakliga innehåll	17
Allmänna överväganden	18
Personnummer i stämningsansökningar m. m.	19
Upplysningsskyldighet för fastighetsägare m. fl. och arbetsgivare ..	21
Husrannsakan	23
Telefondelgivning	24
Myndighets uppgiftslämnande	24
Övrigt	25
Utskottets hemställan	25
Reservationer	27
1. Personnummer i stämningsansökningar m. m. (mom. 1) (m)	27
2. Upplysningsskyldighet för fastighetsägare m. fl. och arbetsgivare (mom. 2) (m, fp)	28
Särskilt yttrande	29
Myndighets uppgiftslämnande (mom. 8) (c)	29